

Schweidel József honvéd vezérőrnagy, az aradi vértanúk egyike

Schweidel József (Joseph Schweidel, Zombor, 1796. május 18. – Arad, 1849. október 6.) honvéd vezérőrnagy, az aradi vértanúk egyike.

A német polgári családból származó Schweidel József katonai pályafutását a császári seregben kezdte, a negyedik huszárezredben mint hadapród szolgált, később a kapitányságig vitte. Tanítója a híres Simonyi óbester volt. Harcolt a napóleoni háborúban, ott volt többek között a párizsi csatánál is.

Az 1848-as forradalom kitörésekor hazavezette Bécsből az ezredét. Ezután Bács megyében a táblabírák közé iktatták. A katonai ranglétrán gyorsan emelkedett, először ezredessé nevezték ki, majd a schwechati csatában tanúsított bátorságáért az Országos Honvédelmi Bizottmány 1848. október 28-án tábornokká avatta. 1849. május 9-én Pest városparancsnoka lett. Világosnál tette le a fegyvert.

Ő volt az egyetlen, akit az aradi vészbíróság kegyelemre javasolt Haynaunak, ő azonban ezt elutasította, és kötélt általi halálra ítélte. Ezt Schweidel feleségének, a lengyel Domicella Bilinskának a könyörgésére „kegyelemből” golyó általi halálra változtatták.

Fogságáról naplót vezetett felesége számára: „Egy fiatal minorita papot küldtek hozzám, aki igazán értelmes ember és érdemdús pap; megbízták, hogy holnap reggel jöjjön el hozzám, és lásson el a szentségekkel. Valóban ne adnának kegyelmet nekünk? Az utolsó pillanatig olyan reménykedve bizakodom, hogy nem is tudom magam átengedni a halál gondolatának. Zárom ezeket a sorokat, és remélem, hogy október 6-án örvendetesebb érzésekről számolhatok majd be. Ezt a három ív papírt, amelyen hűségesen megírtam aradi fogságomat, adják át feleségemnek, Domicának, ha bele nem pusztul bánatába.”

Utolsó nyilatkozatában így írt a mártír: "Ha a legfelsőbb akarat valóban úgy látja jónak, hogy végrehajtsák a rám kimondott ítéletet, keresztény alázattal és megadással belenyugszom. Mindig tisztességes, igaz, a legnagyobb mértékig lelkiismeretes voltam, bensőmben mindig borzadtam a rossztól, és most mégis így ítélnék el! A halálnak néhányszor a szemébe néztem már, de elkerült; mostani utamon is elszántan fogok végigmenni." Utolsó napját Bardócz Sándor minorita szerzetessel töltötte, akit halála előtt megkért arra, hogy az apjától kapott feszületet, amit kivégzésekor a kezében akart tartani, halála után vegye ki a kezéből és adja oda fiának. A szerzetes teljesítette a tábornok kívánságát, s átadta később fiának a keresztet, aki ekkor még, mint fogva tartott katona volt az aradi börtönben, majd fél év múlva szabadult. A keresztet ma a budapesti Hadtörténeti Múzeumban őrzik. Schweidel Józsefen három társával (Kiss Ernő, Desseffy Arisztid, Lázár Vilmos) együtt a börtön melletti sáncárokban hajtották végre a halálos ítéletet 1849. október 6-án. Utolsó szavai ezek voltak: "A mai világ a sátán világa, ahol a becsületért bitó, az árulásért hatalom jár. Csak egy igazi forradalom, a világ új forradalmi embersége söpörheti el ezt az átkozott, meghasonlott világot."